अन्यता f. (-ता) The being other, otherness, difference; also अन्यत्व q. v.; e. g. जातिलक्षणदेशैरन्यतानवच्छेदात्तुल्ययोस्ततः प्रतिपत्तिः (Difference) is understood through it (viz. through profound meditation), since it is impossible to remove the otherness which exists between two (apparently) like objects either with regard to species or characteristic properties or space; (as in the case, for instance of various atoms, or of Íswara and the Yogin). E. अन्य, taddh. aff. तल्.

अन्यताभाव Tatpur. m. (-वः) Non-existence of otherness; comp. the passage s. v. अन्य. E. अन्यता and अभाव.

अन्यतोघातिन् Tatpur. m. (-ती) (ved.) One who strikes in one direction. E. अन्यतस् and घातिन्.

अन्यतोमुख Bahuvr. m. (-खः) (ved.) Having the face only in one place; opposed to सर्वतोमुख or (the sacrificer) who by shaving off his hairs, makes his scull, through its baldness, resemble the face and thus becomes as it were 'face all over' (according to the comm. of Sáyaṅa on Śatapathabr. II. 6. 3. 16, which unmutilated runs thus: अयंशब्दस्त्वर्थे। अयं तु पुरुषो यजमानो ऽन्यतोमुखः। अन्यशब्द एकशब्दपर्यायः। अन्यत एकत्र स्थितमेव मुखं यस्य स तथोक्तः। तस्य सर्वतोमुखत्वसंपत्तिमाह। स एतदिति। यद्यस्मात्परितः शिरो वर्तयते केशान्वापयति। एतत्। एतेन। अलोमकत्वसाम्याच्छिरसः प्रान्तदेशा अपि मुखमिव भवन्तीति स यजमानः सर्वतोमुखो भवति॥). E. अन्यतस् and मुख.

अन्यतोऽरण्य Tatpur. n. (-ण्यम्) (ved.) A place which is forest only on one spot; (this is probably the meaning of this word in the vaidik passage वनाय वनपमन्यतोऽरण्याय दावपम् where it is opposed to वन). E. अन्यतस् and अरण्य.

अन्यतोवात Tatpur. m. (-तः) (In Medicine.) A disease of the whole eye (सर्वाक्षिरोग); symptoms and etymology are conveyed by the following verse: यस्यावटूकर्णशिरोहनुस्थो मन्यागतो वाप्यनिलो ऽन्यतो वा। कुर्याद्रुजो ऽति भ्रुवि लोचने वा तमन्यतोवातमुदाहरन्ति 'when the *air* of the back of the neck, of ears, head, jaw, the tendons which form the nape of the neck or *elsewhere* produces excessive pain in the eyebrow and eye, they call this (disease of the eye) अन्यतोवात'. The word occurs also in its uncompounded state, e. g. हताधिमन्थो ऽनिलपर्यायश्च शुष्काक्षिपाको ऽन्यत एव वातः. E. अन्यतस् and वात.

अन्यत्काम Bahuvr. m. f. n. (-मः-मा-मम्) Having desire for something else; comp. अन्यकाम. (The correctness of this word is doubtful, as it is not mentioned by Páṅini amongst those compounds in which अन्य retains the द् of its neuter; see s. v. अन्य.) E. अन्य, ágama दुक् and काम.

अन्यत्कारक m. f. n. (-रकः-रिका-रकम्) I. Karmadh. Another agent (Kásiká = अन्यः कारकः).

II. Tatpur. Agent of another (Patanjali and Kásiká = अन्यस्य कारकः). (With regard to the first part of the compound see s. v. अन्य.) E. अन्य, ágama दुक् and कारक.

अन्यत्र (ved. also अन्यत्रा) ind. Used in the same sense as the locat. of अन्य, absolutely or with the ellipsis of a word implying 'place', 'manner' &c.; comp. अन्यतस्; viz. [1] In another or others, on another or others, e. g. अन्यत्र जातौ (see the instance s. v. अन्यतस्); अन्यत्रार्थे; सर्वाभेदादन्यत्रेमे (which Vedánta Sútra is explained: सर्वशाखासु प्राणोपासनस्याभेदादन्यत्र शाखान्तरे इमे वसिष्ठत्वादिगुणाः समाहार्याः); or साहसस्तेयपारुष्यगोऽभिशापात्यये स्त्रियाम्। विवादयेत्सद्य एव कालो ऽन्यत्रेच्छया स्मृतः (comm. अन्यत्र = विवादान्तरेषु); also with a noun depending on it in the ablat. 'in another than', e. g. in the Sútra of Páṅ. ताभ्यामन्यत्रोणादयः (Kásiká: उणादयः प्रत्ययास्ताभ्यां संप्रदानापादानाभ्यामन्यत्र कारके भवन्ति); or धात्वर्थानां संबन्धे यत्र काले प्रत्यया उक्तास्ततो ऽन्यत्रापि भवन्ति. [2] Elsewhere; in space or time, e. g. यदा कृतं विनैव कार्यातिशयादन्यत्र गतः &c.; or एतेषां (scil. रूपरसगन्धस्पर्शानां) पाकजत्वं तु क्वचितो नान्यत्र कुत्रचित्; also with a noun in the ablat., e. g. (Kásiká on Páṅini VIII. 1. 12. v. 10.) स्त्रीनिगदभावादन्यत्रापि दृश्यते. [3] In another manner, differently from; with a noun in the ablative, e. g. अपत्याधिकारादन्यत्र लौकिकमपत्यमात्रं गोत्रम्, i. e. गोत्र in Páṅini's rule IV. 2. 39 is to be taken in the sense of a son only, differently from the chapter on अपत्य (IV. 1. 162) where it means the descendants beginning with the grandson (अपत्यमात्रं न तु पौत्रप्रभृत्येव Kás.). [4] In another or different sense; e. g. कारस्करो वृक्षः। अन्यत्र कारकरः; or एकत्र रजो धूलिरन्यत्र गुणः. [5] Except, with a noun in the ablative, e. g. शब्दार्थयोः पुनर्वचनं पुनरुक्तमन्यत्रानुवादात् 'repetition of word or sense is called पुनरुक्त, unless it be an अनुवाद q. v.'; or त इन्द्रियाणि तद्व्यपदेशादन्यत्र श्रेष्ठात् 'these (eleven práṅas) are the senses except the principal one, because exception of it is taken (in a vaidik passage)'; अन्यत्र नित्यद्रव्येभ्य आश्रितत्वमिहोच्यते 'dependence is said (to be the attribute of every thing) except (of) eternal substances. [More frequently used so in the Buddhistic than in the Bráhmanic writings, according to Burnouf, *Lotus de la bonne loi*, II. p. 653.] [6] Without; with a noun in the ablative; e. g. धेन्वैव ह्युपयुक्तं तृणादि क्षीरीभवति न प्रहीनमनडुहाद्युपयुक्तं वा। यदि हि निर्निमित्तमेतत्स्यात्। धेनुशरीरसंबन्धादन्यत्रापि तृणादि क्षीरीभवेत्. [7] In the contrary case, otherwise; comp. अन्यथा and इतरत्र; e. g. देविकादिषु तदादिग्रहणम्। अन्यत्र हि तद्ग्रहणात्तदन्तग्रहणाद्वा. E. अन्य, vibhakti-taddh. aff. त्रल्.

अन्यत्रदत्ताक्ष Bahuvr. m. f. n. (-क्षः-क्षी-क्षम्) Turning the eyes elsewhere, e. g. अन्यैः प्रवर्तितां शश्वत्सावधाना च तत्कथाम्। शृणोत्यन्यत्रदत्ताक्षी प्रिये बालानुरागिणी. E. अन्यत्रदत्त and अक्षि, samás. aff. षच्.

अन्यत्रमनस् Bahuvr. m. f. n. (-नाः-नाः-नः) Having the mind directed on another object, absent (mentally). [The passage of the Bṛihadáraṅyaka Upan. अन्यत्रमना अभूवं नाश्रौषम् &c. is given as a proof by the Sánkhya Pravachana Bh. for the orthodoxy of the Sánkhya tenet that मनस् is capable of becoming multifarious.] E. अन्यत्र and मनस्.

अन्यत्व n. (-त्वम्) The being other, otherness, difference (the same as अन्यता, but more frequently used as this word); e. g. अन्यत्वे ऽप्यभ्यासस्योपचारात् 'even if there were different (sounds, sound must be permanent) because it is possible to repeat it (in teaching)'; also with a noun in the ablative, e. g. वचनात्तु ततो ऽन्यत्वम् '(if it is maintained that इतिकर्तव्यता refers to profane things, the answer is:) but on account of a (distinct vaidik) passage its difference from that (is established), i. e. it refers only to sacred or vaidik objects'; or तयोरन्यत्वे तुच्छत्वम् (comm. अकार्यस्य प्रकृतिपुरुषभिन्नत्वे तुच्छत्वम् &c.). — The word occurs